

MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. □ Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vin. □ □ □ □ □
Uredništvo: Fr. Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna). □ □ □ □ □
Upravništvo: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 2.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1911.

Letnik IV.

Naša izobrazba.

Pogovor s številkami.

Piše J. Primskov.

Brat urednik me je naprosil, naj mu pošljem za našo „Mladost“ semintje kak članek gospodarske vsebine. Mislil si je pač takole: ta človek piše dan na dan številke, iz katerih sestavlja račune in bilance; on bo gotovo znal napisati tudi kaj o gospodarstvu. To bi že bilo nekaj. Toda pomisliti je treba, da suhe številke, najsi bodo še tako lepo pisane, še niso gospodarstvo. Številke same so samo mrtva znamenja, ki ožive šele tedaj, ako vemo zanesljivo, da se skriva za njimi gotova vrednost bodisi v denarju, blagu ali moči. Šele tedaj, ako to vemo, ožive ta mrtva znamenja in nam prično govoriti.

Govore pa številke včasih žalostno, včasih pa tudi veselo govorico. Da, včasih tako veselo, da bi jih človek gledal in poslušal „celo noč“. Že parkrat sem slišal pri nas na Gorenjskem, da je rekel ta ali oni mož: „Ta gospod pa tako lepo govore, da bi jih poslušal celo noč“. Lahko si mislimo, da mora tak gospod posebno lepo govoriti, da bi ga naš Gorenjec kar celo noč poslušal. Poznam pri nas na Gorenjskem fante in tudi može, ki radi poslušajo po cele noči nekoga drugega. V zaduhlih gostilniških sobah poslušajo namreč le prepogosto po cele dolge večere moža, ki ne govori samo, ampak kriči. Ta mož je veliki sovražnik slovenskega ljudstva, pravijo mu alkohol. Tudi on nosi s seboj številke, velike, grozne številke, katere ugrablja svojim znancem. Tudi te številke kriče o uboštvi, solzah, pretepih, ubojih, boleznih i. t. d. Pa, kako malo je ljudi, ki bi se strašili pred temi številkami! O tem bomo govorili drugič.

Rekel sem prej, da nekatere številke govore tako lepo, da bi jih poslušal kar celo noč. Ker imam pri svojem stanovskem poklicu mnogo opraviti s številkami, zato je lahko umevno, da se mnogokrat pogovarjam z njimi. In prav zato sem se namenil, da hočem včasih tudi v „Mladosti“ objaviti

te pogovore. Bodo veseli, pa tudi žalostni. Saj bodo vzeti iz resničnega življenja in:

Življenje naše — kdo li ne pozna ga?

Veselite časih, časih solzna sraga!

Zdaj smeh, zdaj jok, zdaj strah, zdaj želje;

Življenje naše — „žalost in veselje“!

* * *

Nocoj je en lep večer. — Pred menoj leži „Društveni koledarček“ za 1. 1911. Na strani 102. stoji z debelimi črkami napisano „Zveza Orlov“. List za listom odpiram. Koliko števil! Na vsaki strani jih kar mrgoli. Precej velike so. Pa tudi precej ošabne. Druga leta so se nekako bolj skrivale med besedami. Bile so bolj ponižne. Letos pa so se začele kar organizirati. Po dve, tri, da celo še štiri so se zbrale v gručice in zdi se mi, da nekako prezirljivo gledajo na tiste, ki stoje še same. Ta prezirljivost pa izvira odtod, ker se še premalo zavedajo discipline. Ustanovile so si sicer svoje društvo in ga imenovali „statistika“, ampak disciplinirane še niso. To pomanjkanje discipline so čutile že same in zato so sklicale za nocoj shod. Prva se je oglasila k besedi tista 1, ki stoji prva na strani in ima zraven sebe še 2 in 8. Vse tri skupaj nam povedo, da je v „Zvezi“ 128 odsekov. Naj govori torej ta 1. Poslušajmo:

„Drage tovarišice! Zbrale smo se v našem društvu z namenom, da se pogovorimo nekoliko o naši moči. Jaz sem sicer najmanjša med vami, toda doletela me je čast, da ste me izbrale za predsednico. Četudi najmanjša med vami, se v polni meri zavedam svoje moči. Če ne bi bilo mene, bi ne bilo tudi vas. Jaz sem zapopadena v vas vseh. Jaz moram biti dvakrat, da je 2 in tisočkrat, da je 1000. Če ne bi bilo prvega telovadnega odseka, bi jih ne bi bilo danes 128, in če ne bi bilo prvega Orla, bi jih ne bilo danes 3691. Če ne bi bilo prvega telovadca v tej „Zvezi“, bi jih ne bi bilo danes 2526. Kaj nam kažejo ti tisoči? Ti tisoči nam povedo, da je danes na Slovenskem že cela armada mladeničev, ki hočejo zvesto služiti Bogu in domovini.

Me številke smo za nje vesela znamenja. Naša „statistika“ je zanje zrcalo njihove moči. Če raste „Zveza Orlov“, raste tudi

naše društvo. Oni so ponosni na nas, me pa smo ponosne nanje. Zato: Na zdar! vrli slovenski fantje!" —

Vsi tisoči številčk se združijo v glasnem na — zdar klicu.

Besedo dobi tajnica 2. V svojem izbranim govoru pove, da je Orlovska organizacija najbolj močna na Kranjskem, potem na Goriškem in Štajerskem. Želi, da bi se razširila bolj in bolj po vseh deželah, kjer prebivajo Slovenci. Pohvalno omenja zlasti Orle na Goriškem, ki si snujejo že podvezo in želi, da bi se moralo storiti to i po drugih krajih. Pri tej točki se vname med številčkami živahna debata, katere konec je bil ta, da številke same nimajo moči o tem razpravljati, ampak, da naj reši to vprašanje predsedstvo Z. O.

Za tajnico je nastopila blagajničarka. Precej mogočna gospa, ki govori od početka mirno, proti koncu pa se bolj in bolj razvema. Iz njenega poročila podajem tole:

2526 telovadcev. Vsak ima telovadno obleko po K 7—	K 17682—
240 trobentačev. Vsak rog stane K 11—	" 2640—
1887 uniform. Vsaka stane najmanj K 30—	" 56610—
1171 „Mladosti“. Za eno znaša naročnina K 2—	" 2342—
82 drogrov po K 150—	" 12300—
56 bradelj približno po K 220—	" 12320—
41 skakalnic približno po K 20—	" 820—
25 palic približno po K 10—	" 250—
6 plezal " " " 50—	" 300—
12 koz " " " 100—	" 1200—
6 konj " " " 150—	" 900—
18 krogov " " " 30—	" 540—
27 skupnih ročk približno po K 40—	" 1080—
4 skupne sablje približno po K 60—	" 240—
3 lestve približno po K 40—	" 120—
5 skupnih kijev približno po K 12—	" 60—
4 viseči drogovi (trapezi) približno po K 30—	" 120—
5 zastav po K 200—	" 1000—

Skupaj . . . K 110524—

„Gospoda moja! To je kapital, katerega so zbrali in prihranili delavni slovenski fantje v svojih odsekih, zato da se tamkaj izobrazujejo in zabavajo, si krepe um in telo. Med njimi ni bogatih, preprosti kmečki fantje in delavci so, ki žrtvujejo raje za društvo, kot da bi popivali po gostilnah. To so žrtve na oltar domovine! Žrtve za nas, da bo imela domovina kaj od nas! Pa se še najdejo ljudje, ki očitajo in pripovedujejo, da se v odsekih zapravlja. Kako se zapravlja! Dve tretjini tega denarja bi šlo gotovo po grlu, če ne bi bilo odsekov! Koliko so storili Orli s tem za abstinenco! Liberalni krčmarji in

štacunarji bi imeli nekaj od tega. Tako pa imajo izgubo, zato pa najbolj kriče. Če bi bil ta denar zapravljen po gostilnah, bi bilo zapravljenega ž njim še desetkrat več. Če računamo ta denar, pa oni, ki je vsled našega gibanja in njegovih posledic za npravno povzdigo naših fantov sploh bil otet alkoholu, rečemo lahko, da so Orli rešili iz grla alkohola v štirih letih obstoja naše organizacije in po njeni zaslugi najmenj pol milijona kron,* čene še veliko več! To naj bi upoštevali različni godrnjači, ki preštevajo na Orlih vse dlake!

Posledice krčem pa so: pretepi, zapori, bolezni, lenoba. Vse to pa stane denar. Tako pa je ta denar varno naložen in pri naša obresti: gorečo ljubezen do domovine, smisel za pošteno življenje, jasen razum, čisto in veselo srce. Vsega tega posledica pa: ljubezen do poštenega dela. Pošteno delo pa prinaša denar, ki služi za povzdigo slovenskih gospodarstev. Vsled tega je organizacija slovenskih Orlov velepomembna tudi za naše narodno gospodarstvo. Gospodarsko trdni možje na čelu poštenih slovenskih družin, to je tudi vzor slovenskega Orla. Zato: naj živi slovenski Orel!"

In tisoč se jih oglasi zopet: Naj živi!

Tekom debate, ki se je vnela po tem poročilu se je izrazila zlasti želja, da bi se „Čebelice“ razmnožile po odsekih, in bi odseki prihodnje leto poročali tudi o denarnem prometu in stanju hranilnih vlog pri „Čebelici“.

Predsednica št. 1. je koncem shoda opozarjala članice zlasti na trdno disciplino, ki naj vlada v društvu „statistika“. Končala je z željo: niti ena se nam ne sme izneveriti, skrbeti moramo, da se do prihodnjega občnega zbora vsaj podvojimo!

Tudi jaz sem s tako željo zaprl „Društveni koledarček“ in odšel k počitku z veseljem v srcu, ker: nocoj je en lep večer, jutri pa naj bo en lep dan! Na zdar!

Naša organizacija.

VI. seja predsedstva Zveze Orlov.

5. januarja 1911.

Navzoči: Dr. Adlešič, prof. Dolenc, Zajc, prof. Malner, Adolf in Pavel Dostal, Kržan Pavel, Franc Terseglav, Pavlin in Hočevnar.

Br. Adolf Dostal predlaga, da se izvoli tekmovalni odbor za letošno javno prireditve. Predlog se sprejme soglasno.

* To je odločno prenizko! Treba je upoštevati tudi, koliko alkoholu otmo naši fantje samo po moralnem vzgledu. (Opomba uredn.)

Sestanka „Slovenske dijaške zveze“ v svrhu predpriprav za letošnji katoliški mladeniški tabor se imajo udeležiti sledeči zastopniki Z. O.: dr. Adlešič, br. Podlesnik in Vojteh Jeločnik.

VII. seja predsedstva Zveze Orlov.

12. januarja 1911.

Dr. Jehard predlaga, naj se Z. O. obrne do S. K. S. Z. v Mariboru, naj skliče sestanek vseh mladeniških zvez ter naj se potem skupno posvetujejo, kako bi se te mladeniške zveze dale prekrojiti v odseke Orlov.

Pedlog se sprejme.

Dr. Jehard predlaga, naj se razdeli Sp. Štajersko na okrožja, neoziraje se na to, ali obstoje že v vseh v okrožja spadajočih krajih odseki ali ne.

Predlog se sprejme, razdelitev se pa prepusti dr. Jehardu.

Dr. Pogačnik poroča, da se je udeležil dijaškega sestanka. Na tem sestanku se je glede letošnje naše prireditve sklenilo sledeče:

Vrši naj se 3., 4., 5. in 6. avgusta kot „Katoliški shod slovensko-hrvatske mladine.“

Okvir:

3. Zborovanje S. D. Z., nato pozdravni večer, ki ga vodi član „Zarje“. — 4. dopoldne je posvečen 10 letnici „Zarje“; popoldan zborovanje dijaških sekcij. — 5. dopoldne: Zborovanje različnih organizacij. Vsaka organizacija zboruje zase, dijaška zveza sase, Orli zase, mladeniške marijine družbe, mladeniške zveze itd.; popoldne se vrši eno ali več skupnih zborovanj; zvečer se vrši slavnostno zborovanje „Katoliške Lige Slovanskih Akademikov.“ — 6. dopoldne posvečen manifestaciji. — Vrši se skupna Služba Božja. Po Službi Božji obhod po mestu. Po obhodu se vrši ljudski tabor v „Alozijevejšču.“ Popoldne javna telovadba Orlov. Zvečer se vrše razne gledališke predstave, ki pa so neobvezne. Za Orle pride vpoštev le sobota in nedelja. — Osnuje se takoj pripravljalni odbor, ki izvoli iz sebe eksekutivni odbor. Vsako društvo pošlje v ta odbor dva zastopnika, ki jih naznanijo Z. O.

VIII. seja predsedstva Zveze Orlov.

19. januarja 1911.

Navzoči: dr. Pogačnik, dr. Mal, A. Zajc, F. Terseglav, Dostal P., Hočevnar, g. Bujac iz Dalmacije kot gost.

Prebere se poročilo br. L. Turšiča glede reorganizacije vrhniškega Orla in vzame z veseljem na znanje. Na prošnjo tega odseka se sklene, da pošilja vaditeljski zbor iz Ljubljane na Vrhniko vsak torek zvečer ob pol sedmih vaditelja. Prvi pride že ta torek.

Lepočutje.

Pomen deklamacije za mladeniča Orla.

(Spisal Š.)

I.

Nekako sramežljivo zapiše društvo med točke vzporeda za nedeljsko veselico: „Deklamacija...“, češ, radi bi vam igrali kako prav zabavno veseloigro, pa naše društvo se je še-le pravkar porodilo, treba je začeti z malim. Kmalu se bomo bolj postavili. Prav tako! Le pogumno naprej, samo da se res kaj dela. Gotovo je tudi deklamacija prav lepo in koristno izobraževalno sredstvo. Saj moramo vzeti razmere tako kakor so v resnici; le tako moremo uspešno zidati naprej. Naš mladenič-Orel ima izvečine le izobrazbo, ki mu jo je dala naša kmečka eno-ali dvorazredna ljudska šola in ki si jo je pozneje sam bolj ali manj srečno razširjal. Zahtevati torej, da naj začne samostojno javno nastopati, bi bilo nespametno in nekoristno. Naj porabi sredstva, ki mu jih nudi organizacija in naj se pridno izobrazuje, posebno sedaj v zimskem času. Poleg drugega — kakor rečeno — da, pred vsem drugim, je važna deklamacija, to je umetniško prednašanje ali predavanje že obstoječega, pisanega ali tiskanega spisa, navadno pesmi. Osmero korist, dragi mladenič, se mi zdi, da ti lahko nudi deklamacija:

1.) Ko se boš učil na pamet pesem, da jo deklamiraš prihodno nedeljo popoldne pred tovariši v izobraževalnem društvu, boš uvidel, da je pred vsem treba, da se potru-diš za lepo izgovarjavo posameznih besed, če hočeš, da se bo tvoje prednašanje ločilo od vsakdanjega, morda v časih robatega, neoglajenega govorjenja. Navdušil se boš za muzikalično lepoto slovenskega jezika in videl, da se lepa pesem neprisiljeno iz-liva v blažilno petje. Hrvatje imenujejo deklamacijo tudi krasnoslovje in to v resnici mora biti.

2.) Kdor se uči tujih jezikov, si navadno najložje pomaga s tem, da se nauči kako pesem ali kaj podobnega na pamet; tako mu ostanejo dotične besede vedno v spo-minu. Isti pomen ima zate učenje kake pesmi. Ne učiš se s tem sicer tujega jezika, pač pa tistega, ki je še vsebolj važen, materinega. Gotovo je, da se v vsakem življenjskem po-ložaju ne rabi enako veliko besed, tu manj, tam več, zdaj te vrste, zdaj druge. Pa tudi, če si besedo že slišal, morda še vseeno ne veš, kaj pomeni. Čim več pa bereš, tembolj si obogatiš svoj jezikovni zaklad, tem bolj se izobraziš, tembolj se dvigneš nad ubo-

gega divjaka v kakem pragozdu, ki zna 300 besed, pa je vendar tudi človek in za svoje neznatne potrebe s tem dobro izhaja. Če se učiš na pamet, si prisiljen, da na vsako besedo bolj paziš, jo prevdariš in če je ne umeš, vprašaš koga drugega.

3.) Na ta način se obenem privadimo daljših stavkovih zvez, kar je prva priprava za kak samostojen nastop. S tem ni rečeno, da slovenščina bolj ljubi dolge stavkove skupine, a včasih gotovo zahteva to vsebina. Samostojno nastopaš sicer tudi prav tako v vsakdanjem pogovoru s tovarišem: čimbolj se razvnameš, čimbolj zanimiv je predmet razgovora, tembolj neprisiljeno ti teče beseda. Seveda, če treba javno nastopiti, vidiš, da ti še marsičesa manjka: jezik je okoren, besed ne moreš najti, stavek začneš, končati pa ga že ne moreš, dasi nekako čutiš, kaj bi rad povedal. A vendar, kolikokrat se ti ponudi prilika, da, naloga in dolžnost, da imaš tu ali tam kak govor, na tem ali onem sestanku, pri pozdravih, debatah itd.! Torej vidiš, da se moraš poslužiti vsakega pripomočka, da se kolikortoliko usposobiš za govornika. Potem se ti ne bo treba več izgovarjati, češ, da te je sram, kajti če te je zasedaj sram, te more biti le zato, ker se ne upaš lotiti naloge, ki ji po svojih močeh še nisi kos.

Dobre knjige.

„Mladeničem.“

Več gospodov društvenih voditeljev je pisatelju Zlate knjige svetovalo, naj ali napiše k tej knjigi posebno razlago ali pa jo v drugi izdaji opremi z opombami. Ta želja je umljiva, ker imajo naši požrtvovalni voditelji, izvečine duhovniki, toliko dela, da se morejo le težko za poduk pripravljati. Kljub temu pa pisatelj misli, da ne kaže Zlate knjige z razlago, komentarjem, obremeniti. Zlata knjiga mora biti, kakor je, namreč kratka, da si fantje odgovore kolikortoliko natančno zapomnijo, mora ostati bistveno neizpremenjena kakor katekizem, da se bo rod za rod enak izobraževal in se ne sme povečati, da se ne poviša cena in priročna oblika. Pa tudi posebič spisati razlago, ni nujno potrebno. Prvič je že „Mladost“ veliko napisala glede posameznih fantom potrebnih čednosti in bo v tem oziru tudi nadaljevala, kakor kaže n. pr. prva številka, t. l. drugič imamo Kržičevo knjigo „Osmero blagrov“, ki je v marsičem izborna izpopolnila k Zlati knjigi in končno je pravkar prevzvišeni gospod knezoškof izdal II. zvezek svojega dela „Mladeničem“, ki obsega nemalo razlage k posameznim poglavjem Zlate knjige. Knezoškof pravi to sam v naznanilu, ki ga je glede svoje knjige

napisal v zadnjem „Škofijskem listu“ in ki slove takole:

„Ko doseže fant 15, 16 let, potrebuje novega pouka, ki je ravno zanj primeren. Dobremu življenju je podlaga sv. vera. Ker se pa ravno zoper sv. vero dandanes toliko govori in piše, da mladenič marsikaj čuje, kar bi ga moglo zbegati, sem mladeničem napisal najpoprej knjižico v obrambo vere. Verske nauke sem si izbral ravno tiste, ki se najbolj napadajo: o veri sploh, o osebi Kristusovi, o sveti cerkvi, o svetem pismu, o početku in stvarjenju sveta. Nauke sem izkušal poljudno razvijati, da bi jih mladeniči mogli precej razumeti in bi imeli v rokah močno obrambo zoper vse mogoče prigovore. Namenjena je knjiga v prvi vrsti mladeničem, pa bo koristila tudi možem, dekletom, ženam, celo akademično izobraženi gospodi.

Na veri pa se osniva pravo krščansko življenje. Zato sem za mladeniče napisal še drugi zvezek: „Življenje po veri“. Ta zvezek je pravkar izšel. V njem razvijam mladeničevo življenje, kakršno bi moralo biti in sicer sestavno, vsestransko in tako, da bo mladenič sam izpoznal, da mora res tako živeti, ako hoče biti plemenit, srečen, vesel, zadovoljen in zdrav. Obširno razpravljam o treznosti in nezmernosti, še bolj obširno pa o sveti čistosti, in o ostudni za dušo in telo nevarni nečistosti, ter o prilikah, kjer se ta grozni sovražnik našega dušnega in telesnega zdravja goji in krepi. Tudi o onem času razpravljam, ko se mladenič pripravlja za sveti zakonski stan, pa si išče neveste. Prizadeval sem se mladeniča poučiti o spolnem nagonu, njegovem namenu in nevarnosti, poučiti o nečistem grehu, namreč, kaj je greh in zakaj, kaj pa ni greh in zakaj: ta pouk je natančen, ker iz izkušnje vem, da ga mladenič želi, rad sprejme in dobi novega poguma boriti se zoper strašno poželenje.

Oba zvezka, posebno drugi bo jako dober komentar k raznim poglavjem prekrasne knjige: „Zlata knjiga Orlov“.

Če zdaj premislimo, da imamo za naše mladeniče že celo vrsto knjižic: Mladeniči na plan! — Mladeničem I. zvezek. — Mladeničem II. zvezek. — Zlata knjiga. — Osmero blagrov. — Mladeniška organizacija. — Knjiga o lepem vedenju — potem pač smemo reči, da je za fantovske izobraževalne večere zadosti hvaležnega gradiva. Da bi le fantje in društva vse te knjige pridno naročali, bolj pridno kakor naročajo „Mladost“ — potem se nam ni bati, da nam zmanjka dela za mladino. Seveda je treba žrtev na čas in denarju, brez žrtev pa je vsaka reč nemogoča.

Posezite torej pridno tudi po II. zvezku knezoškofove knjižice! Cena izvodu je 1 K. deset skupaj in več pa po 80 v.

Leposlovje.

Mi smo Orli!

Mi smo Orli, mlada četa,
urno stopimo v korak!
Kvišku mlada srca vneta,
bodi naš pogum krepak!

Znak na prsi si pripnimo,
uma svitli meč ob stran,
trdno se načel držimo,
pa udarimo na plan!

Mi smo list slovenske gore,
zemlja ta je naša last;
svet sovražni, kaj nam more?
Če nas črti, nam je čast!

Biti moramo jedini
kakor bratje med seboj,
vedno zvesti domovini,
zanjo iti v hrabri boj.

V neomajeni zvestobi
srca naša naj žare,
po resnici in svetlobi,
vsikdar čista hrepene.

Za nazore srčno vneta,
stojmo kot mogočen hrast,
zvesti vzorom, veri sveti,
da se širi njena rast.

Krepko dvignimo desnico,
čuj nebesni nas Vladoar:
„za načela in pravico
vse žrtvujemo vsikdar“!

Mi smo Orli, hrabra četa,
le razpnimo krila v zrak;
zmage dan se nam obeta,
urno stopimo v korak!

J. U. Limbarski.

Naši fantje.

Okrožja.

Logatec. Dne 18. decembra 1910 vršil se je izvanredni občni zbor Logaškega okrožja »Orlov«. Občni zbor je otvoril br. Ivan Šijanec ter se v prav toplih besedah spominja prejšnjega predsednika č. gosp. L. Turšiča, ki je prestavljen na Vrhniko. Okrožje je imelo od ustanovitve 3 redne seje in eno javno telovadbo v Hotedršici, ki je izvrstno izpadla. V blagajniškem poročilo dobimo 3252 K dohodkov in 1424 K stroškov, toraj 1828 K prebitka. V okrožni odbor so bili voljeni sledeči bratje: Ivan Šijanec, predsednik, Dol. Logatec; Ivan Erjavec, podpredsednik, Gor. Logatec; Anton Urbas, tajnik, Gor. Logatec; Jos. Urbas, tajnikov namestnik, Gor. Logatec; Ivo Šijanec, blagajničar, Dol. Logatec; Franc Petkovšek, blagajnikov namestnik, Hotedršica. Vaditeljski zbor: Jakob Senčur, načelnik, Gor. Logatec; Jakob Maček, podnačelnik, Dol. Logatec. Vaditelji: Ivan Benčan, Planina; Matija

Rupnik, Hotedršica; Jernej Grum, Gor. Logatec; Ivan Poženel, Dol. Logatec. Pregledovalcem računov: Val. Remškar in pa Fran Urbančič. Za okrožni troben-taški zbor pa Ivan Poženel, načelnik, J. Urbar, J. Grum, F. Mihevc in J. Kobal. Takoj po izv. obč. zboru se je vršila prva odborova redna seja. Novi brat pred-sednik se zahvali v imenu odbora za zaupanje, ter priporoča vseskozi vstrajno, neustrašeno delo. Brat načelnik opozarja na lepe gibe in strogo pozornost pri redovnih vajah. Sklene se, da priredi okrožje dne 22. t. m. vaditeljski okrožni tečaj v Dol. Logatcu združen z javnim ljudskim predavanjem. Nadalje se naroča splošna agitacija za »Mladost«. Prihodnja seja bo 22. t. m. v prostorih »Društvenega doma« v Do-lenjem Logatcu.

Št. Vid—Vič. II. občni zbor okrožja se je vršil 4. decembra 1910. Navzoči so vsi odborniki razun Iga, ki je opravičen, in Preske, ki se ni opravičila. Tajnik poroča, da se je vršila okrožna javna telovadba v Preski, javna telovadba na Brezovici in javna telo-vadba v Št. Vidu. Izleta sta se priredila na Brezje in Šmarno Goro. Seje so bile tri. Zastopnike posameznih odsekov se pozove, da redno plačujejo članarino v okrožno blagajno. Poročilo načelnika pravi, da je v okrožju vseh telovadcev 150. Vaditeljski zbor je imel tri seje. — Pri slučajnostih se sklene, da ostane čla-narina za 1911/12 neizpremenjena in da se bo okrožna javna telovadba za l. 1911 vršila na Dobrovi po veliki Zvezni prireditvi. Pri volitvi se izvoli sledeče pred-sedstvo: V. Zabret, predsednik, V. Rozman, načelnik, A. Jeločnik, podnačelnik.

Odseki.

Vrhnika. Gotovo je že več kakor eno leto, odkar ni bilo v »Mladosti« nobenega poročila o vrhniškem Orlu. Pripoznamo, da je taka molčečnost obsodbe vredna, a spoznanje samega sebe je obenem tudi že prvi korak k poboljšanju. In poboljšali smo se tudi vrhniški Orli. Pač je slovel naš odsek povsod po svojih izbornih telovadcih — trije izmed njih so odšli služiti cesarja — a v organizacijskem in izobra-ževalnem oziru ni bilo zadnje čase nikakega napredka. O kakih sejah ali poučnih sestankih niti govoriti ne smemo. — Na zadnjem obč. zboru pa smo si izvolili odbor, ki nam daje za prihodnost najboljše nade, da da bo vrhniški Orel vsestransko napredoval pod nje-govim vodstvom. V odbor so bili izvoljeni: Leopold Turšič predsednik, Pavel Jurjevič podpredsednik, Albin Ištetič tajnik, Pavel Velkavrh blagajnik, Ignacij Hren in Ivan Kraševac odbornika. — Seje imamo redne; prav tako smo pričeli s fantovskimi večeri, ki jih fantje prav marljivo obiskujejo. Prepričani smo, da se bomo pri teh večerih veliko lepega in korist-nega naučili za sedanjost in bodočnost. — Tudi v telo-vadbi napredujemo. Za našelnika smo si izbrali brata Antona Velkavrh, za podnačelnika pa brata Ivana Petavs. Telovadnico imamo v naši ljudski šoli. Bi že bilo, ko bi imeli svoje orodje, a rabimo drugo, za kar plačujemo mesečnih 12 Kron že od početka. Kdaj bi bili že lahko imeli svoje, če bi bili takrat malo bolj previdni in gospodarski! A če Bog da, si spomladi uredimo lastno telovadnico in si nabavimo tudi lastno orodje. Od drugih pa že nočemo biti od-visni! — Oglasimo se kmalu zopet.

Borovnica. V preteklem letu 1910 je naš odsek dobro deloval. Članov je štel 26, »Mladosti« je bilo naročene 20 izvodov, predavanj je bilo 9 in uniform 16. Poleg tega je priredil odsek več sestankov, ob katerih se je razlagala primerna tvarina. Dne 8. decembra m. l. smo imeli občni zbor, na katerem se je izvolil za l. 1911 sledeči odbor: Jožef Verce, pred-sednik, Jože Suhadolnik, načelnik, Karol Žerjav, pod-načelnik, Janko Telban, tajnik, Karol Mramor, bla-gajnik, Janez Kavčič in Janez Kirn, odbornika. Dolo-čilo se je na občnem zboru, da se bo poučevala »mo-reška« in sedaj se vadi 22 članov v sabljanju. Glede telovadbe se je v toliko spremenilo, da imamo sedaj trikrat na teden telovadbo — v torek, četrtek in so-

boto zvečer. 26. decembra na Sv. Štefana dan so uprizarili člani telovadnega odseka veseloigro »Čevljar«, ki je dobro izpadla.

Vipava. IV. občni zbor Orla se je vršil dne 6. januarja t. l. v dvorani na Tabru. Razun običajnega sporeda je bila tudi točka: Programatičen govor. Zato so bili vabljeni tudi gostje, ki so se zborovanja v primeroma velikem številu udeležili. Občni zbor otvoril br. Lavrič, ki tudi poda splošno poročilo o napredku v pretečenem letu. Za zapisničarja imenuje br. Riharda. Br. Silvester si izprosi besedo. Br. predsedniku izrazi najsrčnejšo zahvalo za požrtvovalno delo v Orlu. Nato se zapisnik zadnjega obč. zbora prečita in odobri. Tajniško poročilo poda br. Silvester: danes šteje Orel: 17 telovadcev, 6 netelovadcev, 4 so danes priglašeni, skupaj 27 članov. V pretečenem letu smo imeli 27 odbor. sej. Br. tajnik poda jako obširno poročilo. Br. blagajnik Prelec poroča: denarnega prometa K 816:58 in sicer prejemkov K 439:07, izdatkov 377:51; čiste imovine K 61:56 in sicer tel. sklad K 30—, terjatve K 24:04, v hranil. K 23— i neporavnano K 21:59; poročilo se odobri. V imenu pregledovalcev računov izrazi br. Jež, da je račune pregledal in v redu našel. Načelniško poročilo poda br. Jež. Najprej se iskreno zahvali bratom vaditeljem, ki so tako številnokrat in z vnmemo podučevali telovadbo pri bližnjih odsekih. Statistika glede telovadnih ur je sledeča: ur 95; prisotnih 864, odsotnih 342. — Poprečen obisk 11. Omenja, da ni statistika posebno ugodna, ali pomisliti je, da je bila telovadnica skoro vsako nedeljo oddana za razne shode, igre, predavanja in skušnje. V bodoče pričakujemo več uspehov, ker smo ravno ta teden dobili dvorano, ki se bode izključno rabila za telovadnico. Nato poda natančno poročilo glede vadb pri drugih odsekih. Vaditeljski zbor je imel 9 sej. Z navdušenjem in bodrilom konča poročilo. Se vzame z zadovoljstvom na znanje. Kot 7. točka dnevnega reda je bil programatičen govor brata Silvestra. Misli so bile sledeče: Del zgodovine slovenske je tudi naš orlovski zapisnik. Pove, kako se je razširjala in utrjevala naša organizacija. Kjer je Orel, se krščansko življenje pogloblja, fantje se odvrtačo od nezmernosti in zapravljanja, navajajo se k požrtvovalnosti. Vak naš mož, vsak oče mora podpirati to družbo! Okrepimo svoje značaje! Vrzimo se na šoli odraslo mladino! Ko br. Silvester konča, se mu zahvali br. predsednik za govor in doda še nekaj o moči naše ideje. Konča z besedami: To je zmaga naša, ki premaga svet — vera naša! (navdušeno ploskanje.) Volitev. Vršil se ko lansko leto po glasovnicah. Izvoljeni so: predsednik Lavrič Andrej; podpredsednik Čurk Anton; tajnik Silvester Ivan; blagajnik Prelec Ivan, odbornika Malneršič Franc, Potkovšek Matija. Načelnik Jež Anton, za podnačelnika imenuje br. načelnik Šček Ivana. Za pregledovalca računov br. Šček in Rodman. Sprejmo se novi člani. Z zahvalo za obilno udeležbo zaključil nato br. bredsednik občni zbor.

Trzlič. V nedeljo 15. t. m. je imelo društvo sv. Jožefa svoj redni občni zbor, na katerem je tajnik telovadnega odseka brat Rok Pogačar podal sledeče poročilo o gibanju Orlov. Odbor je imel v minolem letu 24 rednih sej in več sestankov na katerih je g. župnik razlagal zbranim »Zlato knjigo«. Priredil je več izletov in sicer na velikonočni ponedeljek v Leše, 4. aprila v Podbrezje, po delegaciji 5 članov se je udeležil Zvezine seje v Gorenjem Logatcu, izlet na Brezje z zastavo, kjer je bila sv. maša z govorom, popoldne v Ljubno, kjer smo se v ondotni romarski cerkvi udeležili litanij. Na angeljsko nedeljo je bilo navzočih več naših Orlov pri skupnem zborovanju na Brezjah. Po zastopstvu se je udeležil odsek pogreba podpredsednika podbreškega Orla ter otvoritve »Narodnega Doma« v Št. Ilju na Štajerskem. Tudi je bil navzoč pri javni telovadbi na Jesenicah. — Na dan sv. Jožefa je praznoval god društvenega patrona sv. Jožefa. Korporativno se je udeležil odsek v krogih sv. maše v cerkvi sv. Jožefa in popoldne istotako litanij. V juniju je bil navzoč odsek polnoštevilno pri blagoslovu in otvoritvi novih društvenih prostorov, kamor se je Orel preselil. Udeležili smo se procesije

na velikonočno soboto in Sv. R. Telesa, kot straža ob nebu. Med letom se je vršil izreden občni zbor, na katerem se je izvršilo malo izpremembe v odboru. Telovadni odsek je izstopil iz radovljiškega okrožja in se priklopil kranjskemu. Ondotnih sej okrožnih se je načelstvo marljivo udeleževalo. Priredil je dve jako dobro obiskani igri »Repoštev« in »Stari Ilija«. Poleg tega je napravil peš izlet v Kranj, v Naklo k ustanovitvi telovadnega odseka in v Goriče k ustanovitvi izobraževalnega društva. Za društvene člane in članice je priredil javno telovadbo v društveni dvorani, ki je donesla 178 K 16 v dobička. Odseku je podaril g. tovarnar Gassner lepo vsoto 600 K, za katero si je nabavil na Českem novo telovadno orodje, ki je v kras našem odseku. Brat Rudolf Prešern je kot blagajničar naznanil, da je imel odsek 1273 K 62 v dohodkov ter 836 K 17 v stroških, v blagajni je gotovine 337 K 45 v. Na to se je izvršila volitev v odsek: predsednik Jos. Potokar, podpredsednik Fr. Tomazin, tajnik Emerik Tavčar, blagajničar Rudolf Prešern, nj. namestnik Lovro Hönigman, načelnik Alojz Brezar, podnačelnik Blaž Tejsovsky, vadifeljski zbor: Jos. Sterniša, Filip Kristančič, Franc Kralj, Ciril Medved, odbornika Anton Mežek in Lovro Tomazin. Telovadni večeri bodo ob sredah in petkih, vadifeljske vaje ob ponedeljkih. Rednih telovadcev je 20, obrtnega naraščaja 32, ki ima ob nedeljah popoldne svoje vaje. — Omeniti je še, da so se bratje Orli udeleževali marljivo društvenih predavanj, ki so se vršila vsak torek. Bilo je 26 predavanj ob torkih in 4 javna predavanja ob nedeljah. Mladeniškega tečaja v Ljubljani sta se udeležila dva Orla.

Brezje. V nedeljo dne 8. januarja se je vršil občni zbor telovadnega odseka kat. sl. izobraževalnega društva na Brezjah. Društveni vodja, p. Henrik, nagovori brate telovadce nekako takole: Brezje je važna postojanka ne le za Gorenjsko, marveč za celo Kranjsko, da vse sosednje Slovence. Tu je kraj, kjer se poklanjajo tisoči in tisoči nebeški Kraljici. Slavno mesto je to. Zato pa bodite tudi vi vredni njegovi prebivalci, delajte mu čast. Nikoli naj se ne reče: onečastilci ste. Vaše prizadevanje bodi, svoje ožje domovje še bolj proslaviti. V ta namen pa krepko delajte za svojo pravo dušno in telesno izobrazbo. — Kot tajnik t. o. pa je zgoraj imenovani poročal, da sedaj šteje odsek 18 rednih in mnogo podpornih članov. — Nato je podal blagajnik br. Finžgar letni račun. Dohodkov je bilo 443:84 K, stroškov pa 379:21 K. Vsem blagim dobrotnikom se toplo zahvaljuje. — Sledi volitev. Kot predsednik se zopet izvoli g. Anton Gabrijelčič, podpredsednik: Anton Šavli, tajnik; p. Henrik Damiš, tajnikov namestnik: Lorenc Bohinc, blagajnik: Valentin Finžgar, blagajnikov namestnik: Andrej Frelih, načelnik: Rudolf Kleindienst, podnačelnik: Janez Janša. — Za računsko pregledovalca pa sta se izvolila: Ankerst Janez in Čebavs Jakob. — Ko se je rešilo še nekaj vprašanj, zaključil se zborovanje s klicem: Na delo!

Mengeš. Mengeški Orli prav pridno zahajamo v telovadnico. Vsak teden dvakrat se snidemo k razlaganju »Zlate knjige« in poslovnika. Zadnjega smo že obdelali, »Zlato knjigo« pa imamo še za en mesec. Potem začnemo s knjigo o lepem vedenju; to knjigo naj bi vsi Orli temeljito proučili. Na vprašalnih polah, katere je razposlala Z. O., koliko je šlo Orlov k vojakom, smo pri nas pogrešili vprašanje, koliko Orlov gre v semenišče? Ker nismo mogli tam odgovoriti, povemo pa »Mladosti«, da sta nas zapustila meseca oktobra lanskega leta dva brata Orla kot abiturijenta in sta šla v ljubljansko semenišče. Želimo jima najboljšega uspeha, da bosta, ko prideta zopet med svoje ljudstvo, vneta delala zopet za mladino. Mladeniškega tečaja se je udeležil en član, občnega zbora Z. O. pa trije Orli. Dne 8. decembra m. l. smo šli vsi k skupnemu sv. obhajilu v kroju. Ta dan je bil tudi med nami g. Janez Kalan, govoril je dva krasna govora o abstinenci, popoldne pa je nekaj članov sprejel v M. dr. Udeležili smo se tudi ta dan pogreba prenanoumrlega brata Riharda Smoleja, kaplana v Komendi. V nedeljo 11. decembra smo imeli pri nas okrožno sejo. Kljub slabemu vremenu se je udeležilo

seje okrog dvajset Orlov. Sklenilo se je tudi, da se pred telovadbo in po telovadbi, pred vsako sejo in po seji na glas molijo. (To je čisto prav; zakaj bi pa pred našimi sejami in po njih ne smeli moliti ko molimo celo, kadar začnemo jesti? Duhovna hrana je več kot telesna in zato še večjega blagoslova potrebna. Opomb. uredn.)

Moravče. Kaj neki delajo moravški Orli? se gotovo vprašujejo bratje po telovadnih odsekih. Res se že precej dolgo nismo oglašali, dasi med tem časom ni počivalo naše delo. Odkar sta se vrnila iz učnega tečaja brata Janez in Martin Urbanija, je zaklilo v našem telovadnem odseku novo življenje. Prinesla sta nam novega navdušenja, s katerim sta se oprijela ne baš prijetnega dela, vežbanja mladih Orlov. Dosegla sta v kratkem času očitivnih uspehov. Dne 8. decembra 1910. smo zvolili vaditeljski zbor. Za načelnika je izvoljen br. Jan. Urbanija, za podnačelnika br. Mart. Urbanija in za tretjega člana br. Anton Urnkar. Določili smo dvakrat na teden, v torek in četrtek zvečer redno telovadbo. Z istim dnevom se je preselil Orel iz svojih začasnih prostorov v novo društveno dvorano. Rednih telovadcev imamo 20, naročenih je 10 „Mladosti.“ To prekorišno Orlovsko glasilo bomo po moči in razmerah še bolj razširili med naše vrste. Začeli smo s poučnimi večeri. Naš poštovanli prijatelj mladine g. kapelan Lovšin nam po telovadbi povedo marsikako zlato resnico. Brez dvoma bodo našli ti zlati nauki odprta srca in nam bodo svetili na poti poznejše dobe. Od nasprotnikov se nimamo ničesa učiti! Nočemo biti Orli le po imenu; z mirnim srcem in jasnim pogledom stopajmo pred ljudsko javnost, ter se ponosno potrkajmo na prsi:

„Mi smo list slovenske gore,
zemlja ta je naša last;
svet sovražni, kaj nam more?
Če nas črti, nam je čast!

Hrušica. Odkar smo pri nas Orla ustanovili, se ni nič od nas slišalo, kakor da bi nas ne bilo več med živimi. Gotovo so že mislili nekateri sosednji odseki, da smo pometali puške v koruzo. Toda čeprav so nas napadali od vseh strani, nismo odjenjali. Dne 6. sušca popoldne ob 4. uri so prikorakali na dvorišče k županu g. Korbarju v Spodnji Hrušici Orli iz D. M. polja, Sostrega in Zadobrove, na čelu jim okrožni načelnik Srečko Svetek. Od Z. O. je prihitel br. Janko Hočevan, ki je v jedrnatih besedah začrtal pot novoustanovljenemu odseku. Vpisalo se je takoj 28 rednih članov, sčasoma se je ta četa pomnožila čez 40. Toda mnogo jih je odpadlo, a odsek vseeno ni odjenjal, ker so se pravi člani zavedali, da bi bila naša poguba nasprotnikom v preveliko veselje. Odbor so bili izvolili sledeči: Predsednik Pavčič Fr., podpredsednik Kregar Jan., blagajnik Petrič Janko, tajnik Bokav Ant., odborniki Potokar Jak., Bricelj Jož. Pozneje enkrat smo si izvolili za načelnika Bokav Antona, za podnačelnika pa Bokav Franca. Sčasoma smo si preskrbeli 10 izvodov „Mladosti.“ Vdeležili smo se poučnega tečaja v D. M. v Polju in v Ljubljani, v obeh krajih v lepem številu. Potem smo začeli hoditi telovaditi v D. M. v Polju in parkrat smo šli tudi v Ljubljano k telovadnim uram. Rednih sej smo imeli 8, izletov pa 6, v Moste, v D. M. v Polje, h sv. Heleni, v Šmarje Sap, Zadobrovo, St. Ilj. Potem sta se udeležila 2 zastopnika odborove seje Z. O. v Gor. Logatcu 5. junija, 4 zastopniki odborove seje Z. O. na Brezjah 4. septembra, občnega zbora v Ljubljani 27. novembra 4 zastopniki. Načelnik se je pa udeležil poučnega tečaja v Ljubljani in teden. 8. decembra smo imeli skupno Sv. Obhajilo pri sv. Petru, isti dan popoldne smo se udeležili pogreba br. Richarda Smoleja s Komende. Predavanj smo imeli v telovadnici štiri, o Mladeniški organizaciji in „Zlati knjigi,“ nekaj jih je bilo pa v Hrušici v prostorih g. Korbarja. 6. januarja smo imeli prvi občni zbor. Prihodnjič hočemo še od občnega zbora poročati, kako smo delovali v pretečenemu letu. Za sedaj naj vam to zadostuje.

Vič. Pri nas smo začeli z zadnjim ponedeljkom zopet s fantovskimi večeri v prijazni sobi našega lepega Doma. Bil je res že zadnji čas, da smo zopet

začeli z večeri, ki so se lansko leto tako dobro obnesli. Zadnji čas je vnema pri nas nekoliko ponehala, tudi zato, ker smo z „Domom,“ igrimi in drugimi rečmi imeli toliko opravka, da smo večere nekoliko zanemarili. Sicer pa bo v kratkem občni zbor našega odseka, na katerem se bomo, upamo, še bolj poživili. Prvi večer je začel F. Terseglav, ki je svaril fante pred več napakami, zlasti pred nespodobnim vedenjem in pijačo. Naglašal je nujno potrebo, da se na Viču začne gibanje za treznost, kar se bo v kratkem času tudi naredilo. Fantje pa morajo gledati na to, da bodo večeri dobro obiskani; v ponedeljek se zopet vrši in tako bo redno to zimo in zgodnjo pomlad. Prihodnjič nas zopet obišče brat Terseglav.

Cerkno. Po dolgem času se zopet oglašamo v „Mladosti.“ Res nismo v tem času bogve kako napredovali, toda popolnoma zamrli tudi nismo. Zanimarjale so se redne odborove seje, telovadne ure, predavanja i. t. d. Zato pa je bil dne 5. decembra odsek občni zbor, na katerem smo izvolili popolnoma nov odbor, ki obstoji iz samih mlajših navdušenih fantov. Odbor je sledeči: Predsednik Ivan Kos, podpredsednik Peter Mavrič, tajnik Peter Bevk, blagajnik Franc Carli, načelnik Filip Bevk, podnačelnik Peter Podobnik, Friderik Kosmač in Luka Koder, odbornika. Tako smo sedaj uredili našo organizacijo. Telovadili smo do sedaj malo, odsedaj bomo pa telovadili vsak teden trikrat in sicer: v četrtek, v soboto in nedeljo zvečer. Zraven telovadbe bomo imeli sedaj tudi predavanja, s katerimi nas bo oskrboval naš brat predsednik gospod Ivan Kos. Ob prostem času ob nedeljah popoldne, namesto da bi okrog lazili in zapravljali čas, nas bo poučeval brat predsednik o raznih koristnih rečeh: računstvo, čitanje, pisanje, nemščina i. t. d. Ob drugih večerih bomo prebiral „Zlato knjigo“, katere smo že dobili dva izvoda. Pa tudi blagajna je še v dosti dobrem stanju. Dobili smo tudi nekaj novih članov, nekaj jih je odstopilo tako, da imamo sedaj 17 rednih članov. Za v nedeljo dne 22. januarja se napravljamo, da gremo v kroju k skupnemu Sv. Obhajilu. Kar bi imeli opraviti že na dan 8. decembra, bomo opravili sedaj.

Uredniški pogovor.*)

Dragi brat Silvester v Vipavi!

Pišes mi 15. t. m.: „Dejstvo je, da Orli pijančevanja ne poznajo; veliko jih je, ki so popolni abstinentje. Tudi jaz sem abstinent. Všeč mi pa ni, da se je glasilo abstinentov obregnilo ob našo „Zlato knjigo“, češ, da ne priporoča dosti zdržnosti. Zaboletu me je to, zato se oglašam. Jaz pravim le: Ako bomo vzgajili narod po „Zlati knjigi“, potem pride v resnici meni in vsem abstinentom in vsemu ljudstvu — „Zlata Doba!“

Dragi prijatelj! tudi jaz se vina zdržujem in ga časih po cela četrletja niti oddaleč ne vidim, bi torej spadal v višjo kategorijo „Abstinentovih“ članov, pa

*) V tem oddelku bomo odslej tudi odgovarjali na vprašanja, ki nam nam jih bodo Orli, naročniki „Mladosti“, v pismih na urednika ali na brata Podlesnika ali pa na Zvezo Orlov stavljali glede vsega, kar se tiče naše organizacije, načel, različnih dvomov. Pa tudi glede drugih stvari, ki se količkaj tičejo fantovskega življenja, njegovih bojev, težav in stremeljenj, bomo radi odgovarjali, in če urednik sam ne bo vedel, bo izročil stvar ali bratu Podlesniku, zlasti kar se bo nanašalo na gospodarske in organizacijske stvari ali pa drugim strokovnjakom, če bi se šlo za kako kočljivo vprašanje moralnega značaja. Ime tistega, ki išče sveta, se seveda, če bo šlo za kočljivo stvar, ne bo imenovalo, sploh pa bomo gledali, da bo ta del lista vedno zanimiv za vse in ne samo za tistega, na katerega bo naslovljen.

vendar še nisem vstopil v to organizacijo niti mi ni všeč „Zlata Doba“, ker je meni vsaka prenapetost skrajno zoperna in jo smatram za škodljivo tudi abstinencnemu gibanju, ki je prepotrebno, največje hvale vredno in je že veliko dobrega storilo, pa bi lahko še veliko več, če bi gospod kritik „Zlate Dobe“ včasih samega sebe premagoval in tako trezno pisal in delal kakor treznost drugim priporoča. Vidiš, veliki abstinenc, nedavno umrli švicarski vseučiliški profesor C. Hilty, globoko veren mož in pisatelj, se dotakne abstinence med drugim tudi v svoji razlagi „Evangelijev“ in pravi, ko obravnava Jezusove govore in primere o vinu in trti, kanagilejski čudež, gostijo pri colinarju Matevžu, in navaja, kako je naš Gospod vino v svojo kri posvetil, da bi Kristusov zgled mogel biti merilo, kako naj se za abstinenco dela. Napačno je, kako delajo zanjo kričave nemške in angleške protestantske sekte „zveličavne armade“ itd., ki nikakor ne smejo vplivati na način abstinence propagande v katoliški organizaciji, če se hoče imeti trajnih uspehov. Abstinenca ni sebi namen, ampak mora biti le sredstvo, da se ljudstvo ohrani zdravo, žilavo in za duševni napredek sposobno in tudi ni ne edino ne najvišje sredstvo. „Zlata knjiga“ veskozi priporoča treznost, zraven pa versko zavest, značajnost, ljubezen do dela in doma, torej vse faktorje, ki morejo služiti za doseg naših ciljev, enako merno. To je edino pravi način. Tisti pa, ki se je v „Zlati Dobi“ nad njo spodtaknil, dela iz sredstva namen, ne vidi nič drugega kakor samo alkohol in edino le alkohol in ne pomisli na to, da so tudi še drugi, nič manjšega vpoštevanja potrebni vzroki, ki povzročajo socialno in kulturno gorje v našem narodu, jaz pa sem imel pred svojimi očmi vse: tako alkohol, kakor to, kar do alkohola sploh vede, tako to, kar izvira iz alkohola kakor to, kar ima svoj izvor drugje, tako to, kar je njegova posledica, kakor to, kar teče z njim vzporedno in mu pomaga, ne da bi svoj vzrok v njem imelo, tako pomen treznosti same na sebi kakor pomen tistih činiteljev, ki so za treznost pogoj in podlaga, tako naravnost boj nezmernosti kakor nenaravnost boj, ki je večkrat celo uspešnejši. V „Zlati knjigi“ se prav tako pobija naravnost pijančevanje kakor se vzbujajo plemeniti nagibi v mladeničih, da tudi sami pijačo opuščajo brez zunanje propagandistične nuje. Vsi moralni reformatorji človeštva so tako delali, tako mislijo in delajo pri nas dr. Krek in drugi in v tem zmislu so tudi modra izvajanja velikega prijatelja našega gibanja č. prelata Andreja Kalana, kakor so bila objavljena v eni zadnjih števil lanske „Mladosti“, kar nam more služiti za vodilo. Kritik „Zlate Dobe“ naj premisli, kako je delal in pisal apostol Pavel. Med našimi mladeniči jih je veliko, ki so postali abstinenti potom abstinence organizacije, katero smo jim vedno toplo priporočali in jim jo še danes in jo bomo, ali pa se sami iz sebe popolnoma ali deloma združujejo vsled drugih motivov, katere jim je ponujala naša organizacija in tudi „Zlata knjiga“, o kateri sem prebrčan, da ne bo nič manj treznih ljudi vzgojila kakor abstinence gibanje samo! Jaz pravim celo to, da če ne bi bilo orlovskega gibanja s tistim novim duhom, ki ga je v fantovsko življenje vilo, bi abstinence gibanje danes ne napredovalo tako kakor napreduje! In to je zame čisto zadosti; „Zlata knjiga“ bo pa, upoštevajoč pametno vse, kar je za mladino potrebno, ostala taka kakršna je, in gospod kritik v „Zlati Dobi“ bo sam uvidel, da je tako prav. „Zlata knjiga“ je splošnega in temeljnega pomena in se kot zakonik naše organizacije ne spušča v specialne stvari, ampak podaja le vodilna načela, zato ne omenja ne S. L. S., ne Jugoslovanske Strokovne Zveze, ne S. K. S. Z., ne Marijine Družbe, in tudi ne Abstinence — to je naloga komentatorjev, oziroma razlagalcev — navaja pa treznost in treznostno načelo in sicer ne samo na

poedinih mestih, marveč je cela knjiga nanjo naslonjena, na princip treznosti, samopremagovanja in odrekanja. Seveda vidi to le tisti, ki jo bere z obema očesoma svoje duše in pretehta vse na vse strani brez predsodkov. Da bi abstinence „Zlata knjiga“ ne omenjala iz namena, da abstinence fantom prikriva in zatajuje, to je nezmislno in je mogel to v „Zlati Dobi“ zapisati le nekdo, ki noč in dan vidi samo protiabstinence strahove. Zelo in upravičeno dvomim, ako ta način boja za treznost posebno pospešuje tako plemenito in krvavo potrebno antialkoholno gibanje. So ljudje, ki pravijo, ako Zveza Orlov sklene ali če „Mladost“ priobči kaj bolj nabožnega: To je pretirano!, če pa gre za treznostno stvar, ne poznajo prave meje, kaj malo takta in nobenega premisleka, kakor da bi bilo to gibanje izvzeto iz splošnega pravila krščanske modrosti. Če bi bila „Zlata Doba“ Zlato knjigo priporočila, bi bila za abstinence desetstokrat več naredila kakor je s svojo nergavo opazko, ker Zlata knjiga fante naravnost peha v abstinence, ker ustvarja zanjo vse potrebne pogoje in postavlja fundamente zmerne, požrtvovalnega in k vsemu plemenitemu nagnjenega mladega življenja. To bi bila modrost zahtevala od „Zlate Dobe“ v interesu abstinence, ne „Zlate knjige“, ki reklame bogve kaj ne potrebuje. „Bogoljub“ pravi o „Zlati knjigi“ v neki opazki: „Ako mladenič Orel izpolnjuje nauke v „Zlati knjigi“, je gotovo že Marijin sin, ali drugače povedano: Ako bi danes mladeniči bili že popolni Orli, to je, da bi natančno živeli po naukih „Zlate knjige“, bi danes kakor zrelo sadje, ki samo pada v naročje, vsi pristopili brez posebne reklame v Marijino družbo.“ — Če je res tako kakor pravi tu tako pohvalno (ne vem, če zaslužim) „Bogoljub“, ne vem, zakaj „Zlata Doba“ ni smatrala za potrebno povzpeti se do saj približno tako pravične sodbe. Mislim, da se ne motim, če pravim: „Zlata Doba“ se je zopet nekoliko prenatrnila v svoji preveliki vnemi.

* * *

Kar se pa tiče vprašanja, kakšne naj bodo vloge za naše odre, veš, da „Mladost“ ne more v tako večalimenj sporno vprašanje poseči, ker se drži strogo načela, da se, če le gre, ne vmešava v reči, zaradi katerih bi mogla kakšna polemika nastati. Mešane vloge imajo zase to, da so naravne in bolj odgovarjajo umetniškemu cilju, ki ga imajo, predstave, za nemešane pa govori to, da se zabranijo različne nerodnosti, ki se jih — to boš priznal — ne godi ravno malo okoli odrov. Pomisliti je treba, da imajo naši voditelji-duhovniki posebno veliko odgovornost pred Bogom in javnostjo. Prav imaš, če poudarjaš, da je treba v prvi vrsti izboljšati razmerje med fanti in dekleti po umski in nrvni ter verski izobrazbi, toda vzporedno s tem je pa tudi treba prilagoditi kolikormogoče omejiti, zakaj, kar se spolnih reči tiče, je naše telo zelo uporno in ga je v tem oziru najbolj karakteriziral ljubi Frančišek Asiški, ko ga je imenoval „brata osla.“ Sicer pa je treba imeti pred očmi tudi to, da imajo naše predstave po deželi vendarle pretežno vzgojen namen, dokler nimamo igralcev po poklicu. Končno je toliko umetniške izurbe, kolikor je je našim ljudem treba, tudi pri nemešanih vlogah mogoče doseči. Kar se Orlov tiče, se ne more ničesar topleje priporočati, kakor da se v tem oziru ravnava popolnoma in brez pridržka po tem, kar odredi dušni pastir v kraju, če ne, nastanejo spori, kakor so že, in to v škodo vsem našim organizacijam, kar pa je brezmiselnost, ker obstoj naših organizacij vendar ni odvisen od iger! Za Orle je čisto vseeno, ali se igra tako ali drugače.

Urednik.